

Sosiaali- ja terveysvaliokunta

**Hallituksen esitys eduskunnalle 55 vuotta täyttäneiden työllisyysasteen nostamista koske-
vaksi lainsäädännöksi**

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle 55 vuotta täyttäneiden työllisyysasteen nostamista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 62/2022 vp): Asia on saapunut sosiaali- ja terveysvaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan ja työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- työelämä- ja tasa-arvovaliokunta TyVL 6/2022 vp
- perustuslakivaliokunta PeVL 32/2022 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut (etäkuuleminen):

- erityisasiantuntija Erja Nikula, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitusneuvos Marjaana Maisonlahti, sosiaali- ja terveysministeriö
- erityisasiantuntija Tuomas Helminen, sosiaali- ja terveysministeriö
- juristi Antti Ristimäki, Kansaneläkelaitos
- ekonomisti Heikki Taulu, Akava ry
- johtava asiantuntija Vesa Rantahalvari, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- neuvottelupäällikkö Anna Kukka, Kunta- ja hyvinvointialuetyöntäjät KT
- juristi Samppa Koskela, STTK ry
- sosiaaliasioiden päällikkö Pirjo Väänänen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- vastaava lakimies Elina Saari, Työllisyysrahasto
- toiminnanjohtaja Jukka Haapakoski, Työttömien Keskusjärjestö ry
- toiminnanjohtaja Aki Villman, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry

Valiokunta on saanut kirjalliset lausunnot:

- Suomen Kuntaliitto
- Suomen Yrittäjät ry

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työttömyysturvalakia, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia, työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia, työsopimuslakia, merityösopimuslakia, työaikalakia, merityöaikalakia, työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annettua lakia, kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijoista annettua lakia, työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia sekä tulotietojärjestelmästä annettua lakia.

Esityksen tavoitteena on edistää 55 vuotta täyttäneiden työllisyysastetta sekä parantaa heidän työmarkkina-asemaansa ja työssä jaksamistaan. Tavoitteen saavuttamiseksi muutettaisiin työttömien palveluita ja työttömyysturvan rahoitusta sekä muutosturvaa ja osa-aikaista työllistymistä koskevia säännöksiä.

Työttömyysturvalain mukaisista työttömyyspäivärahan lisäpäivistä luovuttaisiin asteittain niin, että vuonna 1965 tai sen jälkeen syntyneillä ei enää olisi oikeutta työttömyyspäivärahan lisäpäiviin. Vuosina 1963 ja 1964 syntyneiden kohdalla lisäpäiväoikeuden mahdollistavaa ikärajaa korotettaisiin.

55 vuotta täyttäneiden työllisyyden tukemiseksi ja työttömyysjaksojen lyhentämiseksi säädettäisiin uudesta muutosturvamallista, joka koskisi vähintään viisi vuotta saman työnantajan palveluksessa olleita, tuotannollisilla tai taloudellisilla syillä irtisanottuja palkansaajia.

Uuden muutosturva-oikeuden piiriin kuuluvan palkansaajan työllistymisvapaata pidennettäisiin, ja hän olisi oikeutettu arvoltaan kahden kuukauden palkkaa vastaavaan työ- ja elinkeinotoimiston hankkimaan muutosturvakoulutukseen sekä yhden kuukauden palkkaa vastaavaan muutosturvarahaan. Muutosturvarahan maksaisi työttömyyskassaan kuuluville palkansaajille työttömyyskassa ja muille palkansaajille Kansaneläkelaitos.

Työssä jaksamisen tueksi vahvistettaisiin 55 vuotta täyttäneiden, saman työnantajan palveluksessa kolme vuotta olleiden mahdollisuutta siirtyä halutessaan osa-aikatyöhön.

Uuteen muutosturvaan sisältyvä muutosturvakoulutus ja muutosturvaraha ehdotetaan rahoitettavaksi irtisanovan työnantajan muutosturvamaksulla ja työnantajien kollektiivisella työttömyysvakuutusmaksulla, johon lisättäisiin muutosturvan rahoitukseen kohdistuva yhteinen osa. Uutta muutosturvaa koskevia säännöksiä sovellettaisiin ja irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu perittäisiin, jos palkansaaja on irtisanottu tuotannollisista tai taloudellisista syistä aikaisintaan vuonna 2023.

Esitys liittyy hallituksen ohjelmaan sisältyvään tavoitteeseen julkisen talouden vahvistamisesta työllisyysastetta nostamalla, mikä edellyttää ikääntyvien lisääntyvää osallistumista työmarkkinoille. Esityksen tavoitteena on parantaa työllisyyttä noin 8 300 työllisellä vuoden 2029 loppuun mennessä ja lisäksi työllisyyttä parantava väliaikainen varantovaikutus olisi noin 1 000 työllistä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2023 talousarvioesitykseen.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta on kuitenkin tarkoitettu tulemaan osittain voimaan jo 1.8.2022.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Hallituksen esitys sisältää ehdotukset työttömyyspäivärahan lisäpäivien asteittaisesta poistamisesta sekä uudesta työttömyysvakuutusjärjestelmän kautta rahoitettavasta muutosturvakokonaisuudesta, joka tulee työsopimuslakiin sisältyvän muutosturvan lisäksi tukemaan irtisanottujen uudelleentyöllistymistä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työttömien palveluita, työttömyysturvan rahoitusta ja osa-aikaista työllistymistä koskevia säännöksiä.

Esityksen tavoitteena on tukea pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaisen työllisyystavoitteen saavuttamista edistämällä ikääntyvien osallistumista työmarkkinoille niin, että työllisyys paranee noin 8 300 työllisellä vuoden 2029 loppuun mennessä. Lisäksi kuntien velvoitetyöllistämisen lisääntyessä syntyvä työllisyyttä parantava väliaikainen varantovaikutus olisi esityksen mukaan noin 1 000 työllistä. Lisäksi esityksen tavoitteena on edistää ikääntyneiden työssä jaksamista ja osaamista.

Esityksellä on arvioitu olevan noin 200 miljoonan euron julkista taloutta parantava vaikutus vuoteen 2029 mennessä. Tämä vaikutus perustuu valtaosin työttömyysturvan lisäpäivien poistamisesta koituvaan työllisyyden arvioituun parantumiseen.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää hallituksen esityksen tavoitteita kannatettavina ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä. Valiokunta pitää työuransa loppupuolella olevien työntekijöiden työllisyyden edistämistä tärkeänä niin yksilön, yhteiskunnan kuin kansantalouden näkökulmasta. Myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossaan pitänyt esityksen tavoitteita tärkeinä (TyVL 6/2022 vp).

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 32/2022 vp) arvioinut lisäpäivien poistamista perustoimeentuloturvaan koskevan perustuslain 19 §:n 2 momentin kannalta. Lisäksi perustuslakivaliokunta on arvioinut 55 vuotta täyttäneitä koskevaa muutosturvakokonaisuutta ja työaikalain 55 vuotta täyttäneiden oikeutta työajan lyhentämiseen koskevia työaikalain muutoksia perustuslain 6 §:n yhdenvertaisuussääntelyn kannalta. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan ehdotettu sääntely ei muodostu ongelmalliseksi perustuslain 6 §:n ja 19 §:n 2 momentin kannalta.

Lisäpäiväoikeuksien poisto

Esityksessä ehdotetaan, että aluksi myöhennetään ja vuonna 1965 syntyneistä alkaen poistetaan palkansaajan työttömyyspäivärahan lisäpäivien muodostama varhaisen työstä poistumisen väylä (niin kutsuttu eläkeputki). Esityksessä ehdotetaan, että vuosina 1961 ja 1962 syntyneillä lisäpäivien ikäraja on nykyinen 62 vuotta. Vuonna 1963 syntyneillä ikäraja nostetaan 63 vuoteen ja vuonna 1964 syntyneillä 64 vuoteen. Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiden kohdalla esitetään, että lisäpäivämahdollisuus poistuu kokonaan. Ehdotukset eivät vaikuta jo lisäpäivillä olevien ti-

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

lanteeseen. Ne eivät myöskään vaikuta vuonna 1962 tai sitä ennen syntyneiden mahdollisuuksiin päästä työttömyyspäivärahan lisäpäiville.

Voimassa oleva työttömyysturvalaki sisältää kolme erilaista ikärajaa lisäpäiväoikeuden syntymiselle: 60 vuotta 1955 tai 1956 syntyneille, 61 vuotta 1957—1960 syntyneille ja 62 vuotta 1961 tai sen jälkeen syntyneille.

Lisäpäiväoikeuden alaikäraja on korotettu useaan kertaan. Hallituksen esityksen (s. 8—9) mukaan näistä muutoksista tehdyissä tutkimuksissa on havaittu, että lisäpäiväoikeuden menettämisessä ikäryhmissä työllisyys on vahvistunut. Työttömyysturvan lisäpäiväoikeus voi kasvattaa ikääntyneiden työttömyyttä, koska lisäpäiväoikeuden olemassaolo voi johtaa irtisanomisten kohdentamiseen nimenomaan ikääntyneisiin, jolloin lisäpäivät eivät ehkäise ikäsyryntää vaan päinvastoin toimivat tarkoitustaan vastaan. Lisäksi lisäpäiväoikeuden on tutkimuksissa arvioitu voivan heikentää ikääntyneiden työttömien uudelleentyöllistymisen todennäköisyyttä.

Sosiaali- ja terveysturvaliokunta pitää hallituksen esityksen ja saamansa selvityksen perusteella lisäpäiväoikeuksien asteittaista poistamista perusteltuna ikääntyneiden työllisyyden parantamiseksi.

Sosiaali- ja terveysturvaliokunta kiinnittää työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan tavoin huomiota siihen, että esityksessä ehdotettu lisäpäiväoikeuden poistaminen voi heikentää ikääntyneiden työttömien työnhakijoiden toimeentuloturva. Ikääntyneiden työttömien työnhakijoiden toimeentuloa turvaavat muut työttömyysturvaan koskevat säännökset jäävät kuitenkin ennalleen eli lisäpäiväoikeuden poistaminen ei vaikuta ikääntyvien oikeuteen saada työttömyysturvan perus- tai ansiopäivärahaa lähtökohtaisesti samoin edellytyksin kuin muillakin työttömällä. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan ehdotettu lisäpäiväoikeuden asteittainen poistaminen ei muodostu ongelmalliseksi perustuslain 19 §:n 2 momentin kannalta. Sosiaali- ja terveysturvaliokunta pitää työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan tavoin tärkeänä, että nykyisten toimeentuloa turvaavien keinojen lisäksi kohderyhmän mahdollisuutta ansiopäivärahan saantiin tulee jatkossa edistää suunnitellusti uudella 70 prosentin palkkatukioikeudella.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kiinnittää myös huomiota siihen, että lisäpäivien poistamisella ja muilla esityksessä ehdotetuilla toimenpiteillä saattaa olla myös työllisyyttä heikentäviä vaikutuksia työpaikoilla, jos työnantajien halukkuus rekrytoida ikääntyviä työntekijöitä vähentyy muutosturvaan ehdotettujen uusien velvoitteiden vuoksi. Sosiaali- ja terveysturvaliokunta yhtyy työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan näkemykseen siitä, että ehdotetun lisäpäivien asteittaisen poistamisen ja alaikärajan muuttamisen sekä muiden esityksessä ehdotettujen toimenpiteiden vaikutuksia 55 vuotta täyttäneiden työllisyyteen tulee seurata tarkasti. Sosiaali- ja terveysturvaliokunta ehdottaa hyväksyttäväksi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan lausunnossa esittämän lausuman (*Valiokunnan lausumaehdotus*).

Muutosturva

Esityksessä ehdotetaan uutta muutosturvakokonaisuutta 55 vuotta täyttäneille palkansaajille, jotka on irtisanottu taloudellisella tai tuotannollisella irtisanomisperusteella oltuaan saman työnantajan palveluksessa vähintään viisi vuotta. Muutosturva muodostuu irtisanotun palkansaajan yh-

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

den kuukauden palkkaa vastaavasta muutosturvarahasta ja arvoltaan enintään kahden kuukauden palkkaa vastaavasta muutosturvakoulutuksesta. Toisin kuin nykyisessä muutosturvassa, uudessa muutosturvassa irtisanovan työnantajan koko ei vaikuta irtisanotun oikeuteen saada muutosturvana tukea uudelleentyöllistymiseensä.

Esityksen mukaan oikeus 55 vuotta täyttäneitä koskevaan uuteen muutosturvaan edellyttää ilmoittautumista työnhakijaksi 60 päivän kuluessa irtisanomisesta. TE-toimisto järjestää alkuhaastattelun viiden arkipäivän kuluessa työttömäksi rekisteröitymisestä. Tavoitteena on nopeuttaa työntekijän uudelleentyöllistymistä. Muutosturvana järjestettävän koulutuksen pitää esityksen mukaan edistää nopeaa uudelleentyöllistymistä antamalla ja vahvistamalla ammatillista osaamista ja yrittäjyysosaamista.

Muutosturvakoulutuksesta ja muutosturvarahasta muodostuva uusi muutosturva rahoitetaan muutosturvamaksulla, joka muodostuu irtisanovan työnantajan osasta ja työnantajien kollektiiviseen työttömyysvakuutusmaksuun sisältyvästä yhteisestä osasta. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu peritään irtisanomisen yhteydessä. Palkkasummarajat vastaavat nykyisessä lisäpäivien rahoittamiseen kohdistuvassa omavastuumaksussa noudatettavia palkkasummarajoja, joiden maksua ei määrätä pienille työnantajille.

Uudessa muutosturvamallissa työnhakijaksi ilmoittautuminen, osaamis- ja työkykykartoitukset ja työllistymissuunnitelman tekeminen tapahtuvat jo irtisanomisaikana. Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta pitää työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan tavoin työvoimapalveluihin pääsyn varhentamista myönteisenä uudistuksena ikääntyneiden työllistymisen edistämiseksi.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta yhtyy työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan näkemykseen siitä, että muutosturvakoulutus on tärkeää räätälöidä vastaamaan henkilön osaamistarpeita. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kiinnittää kuitenkin lausunnossaan huomiota siihen, että koulutuksen räätälöinti yksilön tarpeisiin tekee koulutusten hankinnasta vaativaa ja lisää hankintayksikön työmäärää merkittävästi.

Valiokunnan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä saaman selvityksen mukaan hankinnasta syntyvän työmäärän arviointi on haastavaa ja arvioon liittyy epävarmuuksia. Selvityksen mukaan noin 3 400 irtisanotun arvioidaan osallistuvan vuosittain muutosturvakoulutukseen. ELY-keskusten työmäärä kasvaa merkittävästi etenkin niillä alueilla, joissa muutosturvan kohderyhmään kuuluvia on paljon ja muutosturvakoulutukseen halutaan osallistua. Työmäärän kasvu kohdistuu TE-toimistoon, jos alueella hankinnat sovitaan tehtäviksi TE-toimistossa. Selvityksen mukaan yksilöllisiä koulutusratkaisuja on kuitenkin mahdollista toteuttaa suorahankintojen lisäksi myös esimerkiksi kapasiteettihankinnoilla, joissa kouluttajia kilpailutetaan ostamalla koulutuspäiviä varastoon ja tekemällä yksilöity koulutussuunnitelma vasta asiakkaan halutessa koulutusta.

Valmistelun aikana työ- ja elinkeinoministeriö on arvioinut, että muutosturvakoulutuksen voimaantulo vuonna 2023 muutosturvakoulutukseen ja muutosturva-oikeuden tutkimiseen tarvitaan yhteensä 14,5 henkilötyövuotta. Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta pitää työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan tavoin tärkeänä sitä, että yksilöllisen koulutuksen hankinnan toteuttamiseen hankintayksikölle turvataan riittävät henkilöstöresurssit.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

Muutosturvakoulutuksena hankitun koulutuksen arvo voi olla esityksen mukaan enintään yhtä suuri kuin irtisanotun henkilön kahden kuukauden palkkaa vastaava summa, ja koulutuksen enimmäispituus on kuusi kuukautta. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kiinnittää lausunnossaan sosiaali- ja terveysvaliokunnan huomiota siihen, että tämä saattaa johtaa siihen, että samantyyppistä koulutusta tarvitsevien työnhakijoiden palkat riittävät eripituisiin koulutuksiin.

Valiokunnan sosiaali- ja terveysministeriöltä saaman selvityksen mukaan muutosturvarahan määrän ja muutosturvakoulutuksen arvon määrittely on pyritty pitämään yksinkertaisena ratkaisutoiminnan yhdenmukaisuuden ja nopeuden turvaamiseksi, mikä mahdollistaa hankinnan riittävän varhaisen käynnistämisen. Muutosturvarahan ja muutosturvakoulutuksen arvon perusteen tarkistaminen tulorekisteristä lisää määrittelyn sujuvuutta. Lisäksi selvityksen mukaan enimmäisarvon määrittely lisää muutosturvasta syntyvän menon ennakoitavuutta. Muusta työvoimaviranomaisen järjestämästä koulutuksesta tai muista työllistymistä edistävästä tai sitä tukevista palveluista poiketen muutosturvakoulutus esitetään rahoitettavaksi Työllisyysrahaston varoista eli työnantajilta kerättävien maksujen tuotolla.

Lisäksi valiokunta korostaa, että muutosturvakoulutus täydentää jo voimassa olevan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain perusteella tarjottavia osaamisen kehittämisen palvelujen valikoimaa, kuten työvoimakoulutusta ja omaehtoista opiskelua. Muutosturvakoulutuksella ei ole tarkoitus korvata näitä olemassa olevia osaamisen kehittämisen välineitä eikä muutosturvakoulutukselle esitetty enimmäisarvo estä irtisanotun palkansaajan pääsyä muihin tarpeen mukaisiin osaamisen kehittämisen palveluihin. Jos irtisanotun palkansaajan työmarkkinoille paluun edellytyksenä ovat osaamisen kehittämisen tarpeet arvioidaan suuremmiksi kuin mihin muutosturvakoulutuksella voidaan vastata, kaikkia muita työvoimapolitiittisia koulutuksia ja toimenpiteitä voidaan käyttää muutosturvakoulutuksen lisäksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että osaamisen kehittämisen palveluita käytetään laajasti ja monipuolisesti, jotta muutosturvan piiriin kuuluvien henkilöiden kohdalla tarpeelliseksi arvioitu koulutus voi toteutua muutosturvakoulutuksen arvoa koskevasta rajauksesta huolimatta.

Muut työllisyyttä edistävät muutokset

Esityksessä ehdotetaan, että 55 vuotta täyttäneiden oikeutta työajan lyhentämiseen vahvistetaan työaikalakiin tehtävillä muutoksilla. Esityksen mukaan työntekijä, joka on ollut vähintään kolme vuotta samalla työnantajalla töissä, voi pyytää siirtoa osa-aikatyöhön, jolloin työnantajan on ensisijaisesti järjestettävä työt osa-aikatyön mahdollistavalla tavalla. Työnantajan on siten toimittava aktiivisesti töiden järjestelyissä, jotta osa-aikatyön tekeminen olisi mahdollista.

Valiokunta pitää myönteisenä, että ikääntyneiden työntekijöiden työssä jaksamiseen panostetaan edistämällä mahdollisuutta osa-aikaiseen työntekoon. Työssä jaksamista edistämällä voidaan pidentää työuria ja ikääntyvien työllisyyttä. Valiokunta korostaa, että työajan lyhentäminen ei ole työntekijän subjektiivinen oikeus, vaan huomioon on otettava myös työnantajan toimintaan ja työnjärjestelyihin liittyvät erityiset tarpeet. Työnantajan on kuitenkin esitettävä työntekijälle perusteet, miksi lyhennetyt työajan käyttöön ottaminen ei onnistu.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää uudelleentyöllistymisen nopeuttamiseksi ja pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisemiseksi tärkeänä, että esityksessä ehdotetaan lisättäväksi työsopimuslakiin ja

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

merityösopimuslakiin uusi työllistymisvapaata koskeva säännös, joka koskee 55 vuotta täyttänyttä vähintään viisi vuotta saman työnantajan palveluksessa ollutta tuotannollisin tai taloudellisin perustein irtisanottua työntekijää. Säännöksellä pidennetään työllistymisvapaata 5—25 työpäivään irtisanomisajasta riippuen sekä laajennetaan vapaan käyttötarkoitusta siten, että työllistymisvapaata saa jatkossa käyttää myös julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain 5 a luvussa säädettyyn muutosturvakoulutukseen sekä osaamis- ja työkykykartoituksen tekemiseen.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta tuo lausunnossaan esille, että tutkimusten mukaan ikä itsessään ei vaikuta työ- ja toimintakykyyn eikä osaamisen kehittämiseen ennen vanhuuseläkeikää. Sosiaali- ja terveysvaliokunta yhtyy työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan näkemykseen siitä, että työllisyyden edistämiseksi yhteiskunnalliseen asenneilmapiiriin tulee pyrkiä vaikuttamaan niin, että ikääntyvät työntekijät nähdään kokemuksensa perusteella voimavarana. Lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunta korostaa, että ikääntyvien työntekijöiden työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen tulee panostaa ja etuus- ja palvelujärjestelmää tulee kehittää edelleen paremmin työurien pidentämistä tukevaksi.

Työnantajan tiedottamisvelvollisuus

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että muutosturvasta ja työllistymisvapaasta tiedottamiselle ei ole säädetty kirjallista määrämuotoa eikä tarkkaa ajankohtaa sen antamiselle, ja pitää tärkeänä, että irtisanomisilmoituksen antamisen yhteydessä tiedotetaan kirjallisesti muutosturvasta ja mahdollisuudesta saada työvoimapalveluita jo irtisanomisaikana.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan saaman selvityksen mukaan hallituksen esitystä valmisteltaessa on tunnistettu huoli siitä, miten turvataan esityksen kohderyhmään kuuluvien pääsy uuteen muutosturvaan sisältyviin palveluihin, joissa muutosturvakoulutuksen ja muutosturvarahan edellytyksenä on jo irtisanomisaikana tapahtuva työnhakijaksi ilmoittautuminen. Työnantajan suorittama kirjallinen tiedottaminen on ollut selvityksen mukaan valmistelun aikana esillä vaihtoehtona. Koska työsopimuksen päättämisilmoitus on työsopimuslain 9 luvun 4 §:n mukaan mahdollista toimittaa myös suullisesti eikä työnantajalla ole velvollisuutta tiedottaa kirjallisesti myöskään nykyisestä muutosturvasta, kirjallista tiedottamista ei ole pidetty valmistelussa ainoana vaihtoehtona turvata tiedonsaantia.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta toteaa myös, että julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin ehdotetun uuden 5 a luvun 2 §:n 2 momentin perusteella irtisanottu henkilö ei menetä oikeutta muutosturvaan, jos TE-toimisto arvioi, että työnhakijaksi rekisteröimättömyydelle 60 päivän kuluessa irtisanomispäivästä on painava syy. Painavana syynä pidetään esityksen mukaan terveydellisten syiden lisäksi tilannetta, jossa työnantaja ei ole täyttänyt työsopimuslain 9 luvun 3 b §:n mukaista velvoitettaan kertoa irtisanotulle henkilölle tämän oikeudesta muutosturvakoulutukseen. Säännöksen perustelujen mukaan arvioidessaan tämän painavan syyn toteutumista TE-toimisto luottaisi työnhakijan ilmoitukseen asiasta, ellei TE-toimistolle esitettäisi muuta luotettavaa selvitystä siitä, että työnantaja on tiedottamisvelvollisuutensa täyttänyt.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta katsoo, että hallituksen esityksessä työnantajalle ehdotettu tiedottamisvelvollisuus yhdistettynä edellä kuvattuun mahdollisuuteen poiketa työnhakijaksi ilmoittautumisen määräajasta turvaa irtisanotun palkansaajan mahdollisuutta muutosturvaan. Lisäksi valiokunta painottaa, että muutosturvan toimeenpanijoiden, eli Kansaneläkelaitoksen, työttömyyskassojen ja TE-toimistojen tiedottaminen voi tukea tiedonsaantia yksittäisillä työpaikoilla.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

10. Laki työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

14 d §. Velvollisuus tietojen antamiseen. Valiokunta ehdottaa pykälän 3 momenttia muutettavaksi siten, että työ- ja elinkeinotoimistojen sijasta pykälässä tarkoitettujen tietojen luovuttajana olisi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus eli KEHA-keskus, joka on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 4 §:n mukaan mainitun luvun 2 §:ssä tarkoitettujen tietojen yhteisrekisterinpitäjä yhdessä TE-toimistojen kanssa.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 62/2022 vp sisältyvät 1.—9., 11. ja 12. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 62/2022 vp sisältyvän 10. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hyväksyy yhden lausuman. (Valiokunnan lausumaehdotus)

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 4 §:n 2 momentti, 2 luvun 10 §:n 5 momentti, 3 luvun 4 §:n 1 momentti, 4 luvun 7 §:n 1 momentin 13 kohta, 6 luvun 9 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 luvun 4 §:n 2 momentti laissa 1560/2009, 2 luvun 10 §:n 5 momentti laissa 1477/2016, 3 luvun 4 §:n 1 momentti ja 4 luvun 7 §:n 1 momentin 13 kohta laissa 1457/2016 ja 6 luvun 9 §:n 1 momentti laissa 1418/2019, sekä

lisätään 1 luvun 2 §:ään siitä lailla 1374/2014 kumotun 3 momentin tilalle uusi 3 momentti, 2 a lukuun uusi 16 § sekä, 4 luvun 7 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1457/2016, uusi 14 kohta ja lakiin siitä lailla 1188/2009 kumotun 9 luvun tilalle uusi 9 luku seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Etuudet

Irtisanotulle 55 vuotta täyttäneelle henkilölle maksetaan muutosturvarahaa tämän lain 9 luvussa säädettyin edellytyksin.

4 §

Lain toimeenpano

Tämän lain mukaiset toimeenpanotehtävät hoitaa työmarkkinatuen ja peruspäivärahan osalta Kansaneläkelaitos ja ansiopäivärahan osalta työttömyyskassalaissa tarkoitetut työttömyyskassat. Lain 9 luvussa tarkoitetun muutosturvarahan toimeenpanotehtävät hoitaa työttömyyskassassa vakuutettuina olevien osalta työttömyyskassa ja muiden osalta Kansaneläkelaitos.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

2 luku

Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset

10 §

Opiskelu

Osallistumista työnantajan työsopimuslain 7 luvun 13 §:n tai merityösopimuslain 8 luvun 11 §:n nojalla järjestämään tai hankkimaan koulutukseen ei pidetä päätoimisena opiskeluna. Jos työnantaja kustantaa työntekijän itsensä hankkiman koulutuksen kokonaan tai osittain, koulutusta ei pidetä tätä pykälää sovellettaessa työnantajan järjestämänä tai hankkimana. Päätoimisena opiskeluna ei pidetä myöskään julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvussa tarkoitettua muutosturvakoulutusta.

2 a luku

Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely

16 §

Tämän luvun poikkeava soveltaminen 55 vuotta täyttäneisiin

Edellä 9 §:n 1 momentin 9 ja 10 kohdassa ja 10 §:n 1 momentissa säädettyä ei sovelleta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen.

Edellä 9 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädettyä sovelletaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvun 2 §:n 1 momentissa kohdassa säädetty edellytykset täyttävään henkilöön siitä lukien, kun työsuhteen päättymisestä on kulunut kuusi kuukautta.

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §

Estävät sosiaalietuudet

Samalta ajalta voidaan maksaa vain yhtä tämän lain mukaista työttömyysetuutta. Peruspäivärahaa ei makseta siltä ajalta, jolta työnhakijalle maksetaan ansiopäivärahaa. Liikkuvuusavustuksen ja muutosturvarahan maksaminen eivät estä ansiopäivärahan, peruspäivärahan tai työmarkkinatuen maksamista.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

4 luku

Soviteltu ja vähennetty työttömyysetuus

7 §

Sosiaalietuuksien vaikutus työttömyysetuuteen

Jos henkilö saa muuta kuin 3 luvun 4 §:ssä tarkoitettua lakisääteistä etuutta tai saa työkyvyttömyyseläkettä toisen valtion lainsäädännön mukaan taikka kansaneläkettä kansaneläkelain 12 §:n 4 momentin perusteella, hänen täysimääräisestä työttömyysetuudestaan vähennetään sosiaalietuus. Tällöin ei kuitenkaan seuraavia eläkkeitä ja sosiaalietuuksia oteta huomioon:

-
- 13) liikkuvuusavustuksena maksettava työttömyysetuus;
  - 14) 9 luvussa tarkoitettu muutosturvaraha.
-

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

9 §

Lisäpäiväoikeus

Palkansaajan peruspäivärahaa ja ansiopäivärahaa maksetaan 7 §:ssä säädetyn enimmäisajan estämättä sen kalenterikuukauden loppuun saakka, jona työnhakija täyttää 3 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetyn työttömyysetuuden myöntämisen enimmäisiän, jos hän on syntynyt:

- 1) vuosina 1957—1960 ja jos hän on täyttänyt 61 vuotta ennen enimmäisajan päättymistä;
  - 2) vuonna 1961 tai 1962 ja jos hän on täyttänyt 62 vuotta ennen enimmäisajan päättymistä;
  - 3) vuonna 1963 ja jos hän on täyttänyt 63 vuotta ennen enimmäisajan päättymistä;
  - 4) vuonna 1964 ja jos hän on täyttänyt 64 vuotta ennen enimmäisajan päättymistä.
-

9 luku

Muutosturvaraha

1 §

Oikeus muutosturvarahaan

Muutosturvarahaan on oikeus julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulla muutosturvan piiriin kuuluvalla henkilöllä.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

Työ- ja elinkeinotoimisto antaa työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle lausunnon siitä, täyttääkö henkilö 1 momentissa ja 3 §:ssä tarkoitetut edellytykset. Lausuntoon sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään työvoimapolitiisesta lausunnosta.

2 §

Muutosturvarahan määrä

Muutosturvarahan perusteena otetaan huomioon irtisanovan työnantajan maksama vakuutusenaikainen palkka ja muu ansiotulona pidettävä vastike, joka on maksettu päättyvän työsuhteen perusteella irtisanomispäivää edeltävien 12 kalenterikuukauden aikana.

Muutosturvarahan suuruus lasketaan jakamalla 1 momentissa tarkoitettu palkkasumma kahdella kahdella kaudella.

3 §

Muutosturvarahan rajoitukset

Muutosturvarahaan ei ole oikeutta, jos irtisanomisaikana tapahtuvien muutosten johdosta irtisanotun henkilön työsuhte jatkuu samalla työnantajalla tai työsuhte päättyy työntekijän henkilöön liittyvällä perusteella.

4 §

Muutosturvarahan toimeenpano

Työttömyyskassassa vakuutettuna oleva työnhakija hakee muutosturvarahaa kirjallisesti siltä työttömyyskassalta, jonka jäsen hän on irtisanomispäivänä, ja muu työnhakija Kansaneläkelaitokselta.

Muutosturvarahaa ei ilman painavaa syytä myönnetä, jos muutosturvarahaa koskeva hakemus on tullut vireille yli kolmen kuukauden kuluttua työsuhteen päättymisestä.

Jollei tässä luvussa toisin säädetä, muutosturvarahaan sovelletaan:

- 1) 11 luvun 1 §:ää (työttömyysetuuden hakeminen)
- 2) 11 luvun 1 a §:ää (työttömyysetuushakemuksen käsittely)
- 3) 11 luvun 2 §:ää (velvollisuus tietojen antamiseen);
- 4) 11 luvun 3 §:ää (etuutta koskeva päätös);
- 5) 11 luvun 10 §:ää (takaisinperintä)
- 6) 11 luvun 13 §:ää (kuittaaminen);
- 7) 11 luvun 15 a §:ää (takaisinperintäsaatavan vanhentuminen);
- 8) 12 lukua (muutoksenhaku);
- 9) 13 luvun 1, 3—6, 8 ja 10 §:ää (eräät tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset).

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

5 §

Muutosturvarahan maksaminen

Muutosturvaraha maksetaan hakemuksesta muutosturvarahaan oikeutetun ilmoittamalle Euroopan unionissa sijaitsevalla tilille. Muutosturvaraha voidaan maksaa muullakin tavalla, jos tilille maksaminen ei ole mahdollista tai jos etuuden saaja esittää Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskassan hyväksymän erityisen syyn.

6 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää tarkemmin:

- 1) muutosturvarahan suuruuden laskemisesta;
- 2) muutosturvarahan hakemisesta ja sen yhteydessä annettavista selvityksistä;
- 3) muutosturvarahan maksamisesta.

Tarkempia säännöksiä 1 §:n 2 momentissa tarkoitettun lausunnon antamisesta ja lausuntoon sisällytettävistä tiedoista voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sitä sovelletaan, jos työsuhteen irtisanomispäivä on 1.1.2023 tai sen jälkeen.

2.

Laki

julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 a kohta, sellaisena kuin se on laissa 1379/2021, ja
lisätään lakiin uusi 5 a luku, 12 lukuun uusi 8 a § ja 14 lukuun uusi 2 a § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

1 luku

Yleiset säännökset

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

-
- 3 a) *työttömyysuhan alaisella* henkilöä, joka ei ole työtön ja joka on:
a) vaarassa jäädä työttömäksi kahden viikon kuluessa;
b) 5 a luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu henkilö;
-

5 a luku

Muutosturvakoulutus

1 §

Muutosturvakoulutuksen tavoitteet

Muutosturvakoulutuksella tuetaan työstään tuotannollisella tai taloudellisella perusteella irtisanottujen 55 vuotta täyttäneiden henkilöiden nopeaa uudelleen työllistymistä parantamalla heidän ammatillista osaamistaan tai yrittäjävalmiuksiaan.

2 §

Muutosturvakoulutuksen yleiset edellytykset

Muutosturvakoulutusta järjestetään työsuhteestaan irtisanotulle henkilölle:

- 1) jonka työnantaja on irtisanonut tuotannollisella tai taloudellisella irtisanomisperusteella;
- 2) joka viimeistään irtisanomispäivänä on täyttänyt 55 vuotta;
- 3) joka viimeistään irtisanomispäivänä on ollut yhdenjaksoisesti tai yhteensä enintään 30 päivää kestävin keskeytyksin 1 kohdassa tarkoitetun työnantajan palveluksessa vähintään viisi vuotta; ja
- 4) joka on 60 päivän kuluessa irtisanomispäivästä rekisteröitynyt työnhakijaksi työ- ja elinkeinotoimistossa.

Jos irtisanotulla henkilöllä on painava syy siihen, ettei hän ole rekisteröitynyt työnhakijaksi 1 momentin 4 kohdassa säädetyssä määräajassa, muutosturvakoulutus voidaan järjestää edellyttäen, että irtisanottu henkilö muutoin täyttää 1 momentissa säädetyt edellytykset.

Irtisanotun henkilön on pidettävä työnhaku voimassa työnhakijaksi rekisteröitymisestä lähtien työsuhteen päättymiseen asti tai, jos muutosturvakoulutus päättyy irtisanomisaikana, muutosturvakoulutuksen päättymiseen asti.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

3 §

Koulutusta koskevat edellytykset

Muutosturvakoulutuksena järjestettävän koulutuksen tulee olla sellaista ammatillisia valmiuksia lisäävää tai yritystoimintaa tukevaa koulutusta, joka edistää irtisanotun henkilön nopeaa uudelleen työllistymistä. Muutosturvakoulutuksesta on sovittava työllistymissuunnitelmassa.

Koulutuksen tai opintokokonaisuuden enimmäiskesto on kuusi kuukautta. Koulutus tai opintokokonaisuus voi olla yhdenjaksoinen tai koostua useammasta eri jaksosta.

Koulutuksen arvo saa vastata enintään irtisanotun henkilön kahden kuukauden palkkaa. Kahden kuukauden palkkaa määritettäessä käytetään samoja laskentaperusteita kuin työttömyysturvain 9 luvun 2 §:ssä tarkoitetussa muutosturvarahan laskennassa.

4 §

Koulutuksen järjestäminen

Muutosturvakoulutus on järjestettävä siten, että irtisanottu henkilö voi aloittaa koulutuksen kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä. Perustellusta syystä koulutus saadaan järjestää myöhemminkin, kuitenkin siten, että irtisanottu henkilö voi aloittaa koulutuksen tai opintokokonaisuuden viimeisen jakson 12 kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä.

Perusteltu syy koulutuksen järjestämiselle 1 momentissa tarkoitetun kolmen kuukauden määräajan jälkeen on, jos:

1) työ- ja elinkeinotoimisto tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ei ole hankintamenetelystä johtuvista syistä voinut järjestää koulutusta määräajassa;

2) irtisanotulle henkilölle soveltuvaa tai irtisanotun henkilön valitsemaa koulutusta ei ole saatavilla määräajassa;

3) irtisanottu henkilö on aloittanut tai aloittaa työn;

4) irtisanottu henkilö ei terveydentilansa tai työ- ja toimintakykynsä vuoksi voisi aloittaa koulutusta määräajassa; tai

5) koulutuksen järjestämisen viivästymiseen on syy, joka liittyy irtisanotun henkilön osaamisen kehittämisen tai hoitovastuun yhteensovittamiseen muutosturvakoulutuksen kanssa.

5 §

Koulutusoikeuden lakkaaminen

Muutosturvakoulutusta ei järjestetä tai sen hankinta keskeytetään, jos:

1) irtisanotun henkilön työnhaun voimassaolo päättyy irtisanomisaikana ennen koulutuksen alkamista; tai

2) irtisanomisaikana tapahtuvien muutosten johdosta irtisanotun henkilön työsuhde jatkuu samalla työnantajalla tai työsuhde päättyy työntekijän henkilöön liittyvällä perusteella.

Jos irtisanottu henkilö ei aloita hänelle hankittua muutosturvakoulutusta tai keskeyttää sen, irtisanotun henkilön oikeus muutosturvakoulutukseen lakkaa. Oikeus koulutukseen ei kuitenkaan lakkaa, jos irtisanotulla henkilöllä on perusteltu syy koulutuksen aloittamatta jättämiseen tai keskeyttämiseen. Koulutus on kuitenkin aloitettava tai sitä on jatkettava 12 kuukauden kuluessa työ-

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

suhteen päättymisestä. Koulutuksen ajankohdan siirtymisestä ei saa aiheutua työ- ja elinkeinotoimistolle tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle lisäkustannuksia.

Irtisanotulla henkilöllä on perusteltu syy koulutuksen aloittamatta jättämiseen tai keskeyttämiseen, jos:

- 1) hän aloittaa tai on aloittanut työn eikä koulutusta voida järjestää työn ohessa;
- 2) koulutus ei ole hänen terveydentilansa tai työ- ja toimintakykynsä huomioon ottaen hänelle sopivaa;
- 3) palveluntuottaja olennaisesti laiminlyö vastuutaan koulutukseen osallistuvan työturvallisuudesta;
- 4) palveluntuottaja olennaisesti laiminlyö noudattaa koulutuksen järjestämistä koskevaa lainsäädäntöä tai koulutuksesta tehdyn sopimuksen ehtoja; tai
- 5) koulutuksen aloittamatta jättämiseen tai keskeyttämiseen on syy, joka on rinnastettavissa 1—4 kohdassa tarkoitettuihin syihin.

Jos tässä luvussa säädetyt edellytykset täyttävää, irtisanotun henkilön haluamaa hänelle soveltuvaa koulutusta ei ole tarjolla eikä irtisanottu henkilö halua osallistua muuhun työ- ja elinkeinotoimiston ehdottamaan koulutukseen, jonka irtisanottu henkilö voi aloittaa 12 kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella tai työ- ja elinkeinotoimistolla ei ole velvollisuutta muutosturvakoulutuksen järjestämiseen ja irtisanotun henkilön oikeus muutosturvakoulutukseen lakkaa.

Jos irtisanottu henkilö omalla menettelyllään aiheuttaa sen, että koulutus keskeytyy tai keskeytetään, irtisanotun henkilön oikeus muutosturvakoulutukseen lakkaa. Omalla menettelyllään koulutuksen keskeytymisen tai keskeyttämisen aiheuttaneelle ei järjestetä uutta koulutusta.

12 luku

Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö

8 a §

Muutosturvakoulutuksen järjestämiseen liittyvät tehtävät

Työ- ja elinkeinotoimisto tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus hankkii 5 a luvun 2 §:ssä säädetyt edellytykset täyttävälle irtisanotulle henkilölle muutosturvakoulutuksena sellaista ammatillisia valmiuksia lisäävää tai yritystoimintaa tukevaa koulutusta, josta on sovittu työllistymissuunnitelmassa. Koulutus hankitaan noudattaen julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettua lakia (1397/2016).

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskus määrittää työ- ja elinkeinotoimiston pyynnöstä 5 a luvun 3 §:n 3 momentissa tarkoitetun muutosturvakoulutuksen enimmäisarvon koulutukseen oikeutetulle irtisanotulle henkilölle, joka ilmoittaa haluavansa osallistua koulutukseen, hyödyntäen kansalliseen tulorekisteriin ilmoitettuja tietoja sekä laskuttaa Työllisyysrahastolta neljännesvuosittain jälkikäteen 5 a luvussa tarkoitettujen koulutusten kustannukset.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

14 luku

Muutoksenhaku

2 a §

Muutoksenhaku muutosturvakoulutusta koskevassa asiassa

Muutosturvakoulutusta koskevaan, oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen haetaan muutosta sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnalta. Sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan päätökseen haetaan muutosta vakuutusosoikeudelta. Vakuutusosoikeuden päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sitä sovelletaan, jos työsuhteen irtisanomis-
päivä on 1.1.2023 tai sen jälkeen.

3.

Laki

työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain (1269/2020) 5 §, sellaisena
kuin se on osaksi laissa 421/2021, seuraavasti:

5 §

Asiakkuuden siirtäminen

Työ- ja elinkeinotoimisto siirtää 4 §:ssä tarkoitettuun asiakasryhmään kuuluvan henkilön sen kokeilualueen kunnan asiakkaaksi, jossa henkilöllä on kotikunta. Siirtämisestä on ilmoitettava asiakkaalle ja kokeilualueen kunnalle. Jos asiakkaan kotikunta vaihtuu kokeilun aikana, kokeilualueen kunnan on siirrettävä asiakas uuden kotikunnan perusteella toimivaltaisen kokeilualueen kunnan tai työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaaksi. Siirtämisestä on ilmoitettava asiakkaalle ja toimivaltaiselle kunnalle tai työ- ja elinkeinotoimistolle.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

Työ- ja elinkeinotoimisto siirtää kokeilun alueen kunnan asiakkaaksi myös henkilön, joka viimeistään seitsemän päivän kuluttua työnhaun käynnistämisestä tai työnhaun muutoksen ilmoittamisesta kuuluu 4 §:ssä tarkoitettuun asiakasryhmään.

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, henkilöä ei siirretä kokeilun alueen kunnan asiakkaaksi, jos hän täyttää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvun 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa säädetyt edellytykset.

Jos kokeilun alueen kunnan asiakkaaksi jo siirretty henkilö vasta siirron jälkeen täyttää julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvun 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa säädetyt edellytykset, on hänet siirrettävä takaisin työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaaksi.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi jättää asiakkaan siirtämättä kokeilun alueen kunnan asiakkaaksi asiakkaan kielellisten oikeuksien turvaamiseksi, asiakkaan kannalta epätarkoituksenmukaisen asiakassuhteen välttämiseksi tai muusta perustellusta syystä.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi siirtää 4 §:ssä tarkoitettuun asiakasryhmään kuuluvan asiakkaan työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaaksi, jos:

- 1) asiakas sitä pyytää;
- 2) siirtäminen on tarpeen asiakkaan kielellisten oikeuksien turvaamiseksi, asiakkaan kannalta epätarkoituksenmukaisen asiakassuhteen välttämiseksi tai asiakkaan turvallisuuteen liittyvästä perustellusta syystä; ja
- 3) siirtäminen ei vaaranna asiakkaan mahdollisuutta saada palvelutarpeensa mukaisia palveluja.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi siirtää 4 §:ssä tarkoitettuun asiakasryhmään kuuluvan asiakkaan muun kokeilun alueen kunnan kuin hänen kotikuntansa asiakkaaksi, jos 6 momentissa säädetyt edellytykset täyttyvät ja kunta, johon asiakas pyytää siirtoa, hyväksyy siirron.

Työ- ja elinkeinotoimiston on ilmoitettava 6 ja 7 momentissa tarkoitettua siirtoa asiakkaalle ja hänen kotikunnalleen sekä 7 momentissa tarkoitettua siirtoa asiakkuuden vastaanottavalle kokeilun alueen kunnalle. Kokeilun alueen kunnan ja asiakkaan laatima 9 §:ssä tarkoitettu suunnitelma velvoittaa asiakasta ja siirron jälkeen asiakkuudesta vastaavaa työ- ja elinkeinotoimistoa tai kokeilun alueen kuntaa siihen saakka, kunnes se on tarkistettu. Työnhakijan on ilmoitettava suunnitelmassa sovittujen toimien toteutumisesta sille työ- ja elinkeinotoimistolle tai kokeilun alueen kunnalle, joka vastaa hänen asiakkuudestaan siirron jälkeen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 5 §:n 3 ja 4 momenttia sovelletaan, jos työsuhteen irtisanomispäivä on 1.1.2023 tai sen jälkeen.

4.

Laki

työsopimuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsopimuslain (55/2001) 9 luvun 3 b §, sellaisena kuin se on laissa 163/2020, ja
lisätään 7 lukuun uusi 12 a § seuraavasti:

7 luku

Työsopimuksen irtisanomisperusteet

12 a §

55 vuotta täyttäneen erityinen oikeus työllistymisvapaaseen

Jos työntekijä on irtisanomishetkellä täyttänyt 55 vuotta ja työsuhde on yhdenjaksoisesti tai yhteensä enintään 30 päivää kestävin keskeytyksin kestänyt vähintään viisi vuotta, työllistymisvapaan pituus määräytyy 12 §:ssä säädetystä poiketen seuraavasti:

- 1) enintään yhteensä 5 työpäivää, jos irtisanomisaika on enintään yksi kuukausi;
- 2) enintään yhteensä 15 työpäivää, jos irtisanomisaika on yhtä kuukautta pidempi mutta enintään neljä kuukautta;
- 3) enintään yhteensä 25 työpäivää, jos irtisanomisaika on yli neljä kuukautta.

Sen lisäksi, mitä 12 §:n 1 momentissa säädetään, työllistymisvapaata saa käyttää myös julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen sekä osaamis- ja työkykykartoituksen tekemiseen.

9 luku

Työsopimuksen päättämismenettely

3 b §

Työnantajan tiedottamisvelvollisuus eräistä työvoimapalveluista

Työnantajalla on velvollisuus tiedottaa työntekijälle, joka irtisanomista toimitettaessa on täyttänyt 55 vuotta ja jonka työsuhde on yhdenjaksoisesti tai enintään yhteensä 30 päivää jatkuvien keskeytyksin kestänyt vähintään viisi vuotta, tämän oikeudesta julkisesta työvoima- ja yrityspal-

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

velusta annetun lain 5 a luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen sekä työttömyysturvalain 9 luvussa tarkoitettuun muutosturvarahaan.

Työnantajalla on 3 a §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa velvollisuus tiedottaa työntekijälle tämän oikeudesta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sitä sovelletaan, jos työsuhteen irtisanomispäivä on 1.1.2023 tai sen jälkeen.

5.

Laki

merityösopimuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merityösopimuslain (756/2011) 10 luvun 5 §, sellaisena kuin se on laissa 164/2020,
ja
lisätään 8 lukuun uusi 10 a § seuraavasti:

8 luku

Työsopimuksen irtisanomisperusteet

10 a §

55 vuotta täyttäneen erityinen oikeus työllistymisvapaaseen

Jos työntekijä on irtisanomishetkellä täyttänyt 55 vuotta ja työsuhde on yhdenjaksoisesti tai yhteensä enintään 30 päivää kestävin keskeytyksin kestänyt vähintään viisi vuotta, työllistymisvapaan pituus määräytyy 10 §:ssä säädetystä poiketen seuraavasti:

- 1) enintään yhteensä 5 työpäivää, jos irtisanomisaika on enintään yksi kuukausi;
- 2) enintään yhteensä 15 työpäivää, jos irtisanomisaika on yhtä kuukautta pidempi mutta enintään neljä kuukautta;
- 3) enintään yhteensä 25 työpäivää, jos irtisanomisaika on yli neljä kuukautta.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

Sen lisäksi, mitä 10 §:n 1 momentissa säädetään, työllistymisvapaata saa käyttää myös julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen sekä osaamis- ja työkykykartoituksen tekemiseen.

10 luku

Työsopimuksen päättämismenettely

5 §

Työnantajan tiedottamisvelvollisuus eräistä työvoimapalveluista

Työnantajalla on velvollisuus tiedottaa työntekijälle, joka irtisanomista toimitettaessa on täyttänyt 55 vuotta ja jonka työsuhde on yhdenjaksoisesti tai yhteensä enintään 30 päivää kestävin keskeytyksin kestänyt vähintään viisi vuotta, tämän oikeudesta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen sekä työttömyysturvain lain 9 luvussa tarkoitettuun muutosturvarahaan.

Työnantajalla on 4 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa velvollisuus tiedottaa työntekijälle tämän oikeudesta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun työllistymissuunnitelmaan.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sitä sovelletaan, jos työsuhteen irtisanomis-
päivä on 1.1.2023 tai sen jälkeen.

6.

Laki

työaikalain 15 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työaikalain (872/2019) 15 § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

15 §

Lyhennetty työaika

Jos työntekijä haluaa muista sosiaalisista tai terveydellisistä syistä kuin työsopimuslain 4 luvun 4 ja 5 §:ssä tarkoitetun osittaisen hoitovapaan vuoksi tehdä työtä säännöllistä työaikaa lyhyemmän ajan, työnantajan on pyrittävä järjestämään työt niin, että työntekijä voi tehdä osa-aikatyötä.

Työnantajan ja työntekijän on tehtävä 1 momentissa tarkoitettua osa-aikatyöstä määräaikainen enintään 26 viikkoa kerrallaan voimassa oleva sopimus, josta käy ilmi ainakin vuorokautisen ja viikoittaisen työajan pituus.

Työntekijän pyynnöstä työnantajan on ensisijaisesti järjestettävä työt niin, että työntekijä voi lyhentää säännöllistä työaikaansa siirtyäkseen osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle tai osa-työkyvyttömyyseläkkeelle taikka tehdäkseen osittaisen sairauspoissaolon aikana osa-aikatyötä. Vastaavasti työnantajan on järjestettävä työt osa-aikatyön mahdollistavalla tavalla silloin, kun 55 vuotta täyttänyt, työnantajan palveluksessa vähintään kolme vuotta ollut työntekijä haluaa lyhentää säännöllistä työaikaansa. Työajan lyhentäminen toteutetaan työnantajan ja työntekijän sopimalla tavalla ottaen huomioon työntekijän tarpeet sekä työnantajan tuotanto- ja palvelutoiminta.

Työnantajan on kieltäytyessään 1 tai 3 momentin mukaisen osa-aikatyön järjestämisestä perusteltava kieltäytymisensä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

7.

Laki

merityöaikalain 5 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan merityöaikalain (296/1976) 5 a §, sellaisena kuin se on laissa 105/2016, seuraavasti:

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

5 a §

Lyhennetty työaika

Jos työntekijä siirtyäkseen osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle haluaa tehdä säännöllistä työaikaa lyhyemmän ajan työtä, työnantajan on ensisijaisesti järjestettävä työt niin, että työntekijä voi tehdä osa-aikatyötä. Vastaavasti työnantajan on järjestettävä työt osa-aikatyön mahdollistavalla tavalla silloin, kun 55 vuotta täyttänyt, työnantajan palveluksessa vähintään kolme vuotta ollut työntekijä haluaa lyhentää säännöllistä työaikaansa. Työajan lyhentäminen toteutetaan työnantajan ja työntekijän sopimalla tavalla ottaen huomioon työntekijän tarpeet sekä työnantajan tuotanto- ja palvelutoiminta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

8.

Laki

työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain 6 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työajasta kotimaanliikenteen aluksissa annetun lain (248/1982) 6 a §, sellaisena kuin se on laissa 106/2016, seuraavasti:

6 a §

Lyhennetty työaika

Jos työntekijä siirtyäkseen osittaiselle varhennetulle vanhuuseläkkeelle haluaa tehdä säännöllistä työaikaa lyhyemmän ajan työtä, työnantajan on ensisijaisesti järjestettävä työt niin, että työntekijä voi tehdä osa-aikatyötä. Vastaavasti työnantajan on järjestettävä työt osa-aikatyön mahdollistavalla tavalla silloin, kun 55 vuotta täyttänyt, työnantajan palveluksessa vähintään kolme vuotta ollut työntekijä haluaa lyhentää säännöllistä työaikaansa. Työajan lyhentäminen toteutetaan työnantajan ja työntekijän sopimalla tavalla ottaen huomioon työntekijän tarpeet sekä työnantajan tuotanto- ja palvelutoiminta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

9.

Laki

kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain 37 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain (304/2003) 37 a §, sellaisena kuin se on laissa 165/2020, seuraavasti:

37 a §

Työllistymisvapaa ja työnantajan ilmoitusvelvollisuus

Viranhaltijalla on sama oikeus työllistymisvapaaseen kuin työntekijällä työsopimuslain mukaan.

Työnantajan velvollisuus ilmoittaa työ- ja elinkeinotoimistolle viranhaltijan taloudellisista ja tuotannollisista syistä tapahtuvasta irtisanomisesta sekä velvollisuus tiedottaa viranhaltijalle tämän oikeudesta työllistymissuunnitelmaan, muutosturvakoulutukseen ja muutosturvarahaan määräytyy työsopimuslain mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____ . Sitä sovelletaan, jos palvelussuhteen irtisanomispäivä on 1.1.2023 tai sen jälkeen.

10.

Laki

työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain (555/1998) 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2 momentti, 10 §, 18 §:n 5 ja 6 momentti, 24 §:n 1 ja 2 momentti, 24 a §:n 1 ja 2 momentti, 24 b §:n 1 momentti, 24 e §:n 3 momentin 2 kohta, 24 g §:n 3 momentti, 26 §:n 2 momentti, ja 26 d §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti, 2 §:n 2 momentti, 10 §, 18 §:n 6 momentti, 24 g §:n 3 momentti ja 26 d §:n 1 momentti laissa 522/2018, 18 §:n 5 momentti ja 24 §:n 1 momentti laissa 1189/2021, 24 §:n 2 momentti laissa 1352/2007, 24 a §:n 1 ja 2 momentti, 24 b §:n 1 momentti ja 24 e §:n 3 momentin 2 kohta laissa 1419/2019 sekä 26 §:n 2 momentti laissa 542/2012 sekä

lisätään lakiin siitä lailla 1653/2015 kumotun 14 §:n tilalle uusi 14 §, joka samalla siirretään lakiin lisättävään 4 a lukuun, sekä uusi 4 a luku ja 23 a §, seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiset työttömyyspäivärahat, ja vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaiset vuorottelukorvaukset rahoitetaan perusturvaosuutta vastaavalla valtionosuudella, tämän lain mukaisilla työttömyysvakuutusmaksuilla, työttömyysturvan työnantajan omavastuumaksuilla (omavastuumaksu), sekä työttömyyskassalain (603/1984) mukaisilla jäsenmaksuilla siten kuin tässä laissa säädetään. Työeläkelainsäädännössä tarkoitetut työeläkelisät ja vakuutusmaksut, aikuiskoulutusetuuksista annetussa laissa (1276/2000) tarkoitetut aikuiskoulutustuet muiden kuin yrittäjien osalta ja ammattitutkintostipendit muiden kuin valtioon virka- tai työsuhteessa olevien henkilöiden osalta, palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukainen palkkaturva sekä työttömyysturvalain mukaiset muutosturvarahat ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 5 a luvun mukaiset muutosturvakoulutukset rahoitetaan tämän lain mukaisilla maksuilla siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Työttömyysvakuutusmaksut

Työttömyysvakuutusmaksut on määrättävä siten, että tässä laissa tarkoitettu Työllisyysrahasto voi suoriutua sen vastattavana olevien työttömyysetuuksien, aikuiskoulutustuen, muutosturvara-

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

hojen ja muutosturvakoulutusten rahoituksesta sekä 23, 23 a ja 24 §:ssä mainituista maksuosuuk-sien siirroista.

10 §

Työllisyysrahaston tehtävät

Työllisyysrahaston tehtävänä on:

- 1) rahoittaa 1 §:ssä tarkoitettut etuudet siltä osin kuin valtio ja yksittäiset työttömyyskassat ei-vät ole niistä vastuussa;
- 2) määrätä ja periä 2 §:ssä tarkoitettut työttömyysvakuutusmaksut ja valvoa tässä laissa säädet-tyjen työttömyysvakuutusmaksuihin liittyvien velvoitteiden täyttämistä;
- 3) määrätä ja periä 4 a luvussa säädetty muutosturvamaksu ja 8 a luvussa säädetty omavastuu-maksu;
- 4) hoitaa Työllisyysrahaston varoja tuottavasti ja turvaavasti siten, että rahaston maksuval-mius on turvattu sekä laatia rahaston varojen sijoittamista koskeva sijoitussuunnitelma, joka on rahaston sijoitustoiminnan laatuun nähden riittävä;
- 5) maksaa ja periä perusasetuksen 65 artiklan 6 ja 7 kohdan mukaiset korvaukset työttömyys-kassan jäseninä olleille maksetuista työttömyyspäivärahoista;
- 6) koulutuksen korvaamisesta annetun lain (1140/2013) mukaisten korvausten toimeenpano;
- 7) aikuiskoulutusetuuksista annetun lain mukaisten aikuiskoulutustuen ja ammattitutkintosti-pendien myöntäminen.

4 a luku

Muutosturvamaksu

14 §

Työnantajan muutosturvamaksu

Työnantajan muutosturvamaksu muodostuu 14 a §:n mukaisesta irtisanovan työnantajan muu-tosturvamaksusta ja 14 b §:n mukaisesta yhteisestä osasta.

14 a §

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu perustuu Kansaneläkelaitoksen tai työttömyyskas-san maksamaan muutosturvarahaan ja sen määrä on muutosturvaraha kerrottuna luvulla 0—2,9. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu maksetaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvun 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettusta työntekijästä.

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun on velvollinen maksamaan Työllisyysrahastolle sellainen 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisa-nomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 197 500 euroa. Täysimääräinen irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu peritään, jos työnantajan palkkasumma on vähintään 35 160 000 euroa. Jos palkkasumma on tätä pienempi, irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu alenee lineaarisesti siten, että maksua ei peritä, jos palkkasumma on enintään 2 197 500 euroa.

14 b §

Muutosturvamaksun yhteinen osa

Muutosturvamaksun yhteinen osa sisältyy 18 §:n mukaiseen työnantajan keskimääräiseen työttömyysvakuutusmaksuun.

Muutosturvamaksun yhteisessä osassa otetaan huomioon yhteisellä osalla rahoitettava muutosturvamenon määrä.

Muutosturvamaksun määräämiseen ja perintään sovelletaan mitä tässä laissa säädetään työnantajan työttömyysvakuutusmaksun määräämisestä ja perinnästä.

14 c §

Oikeus tietojen saamiseen

Työllisyysrahastolla ja tässä laissa tarkoitettulla muutoksenhakuelimellä on oikeus saada salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta 14 a §:ssä säädetyn maksuvelvollisuuden ratkaisemista ja toimeenpanoa varten työnantajaa ja työntekijää koskevat välttämättömät tiedot:

- 1) Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskassalta ja työ- ja elinkeinotoimistolta;
- 2) muulta valtion, hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiselta sekä muulta julkisoikeudelliselta yhteisöltä;
- 3) työnantajalta.

Kansaneläkelaitoksella, työttömyyskassalla ja työ- ja elinkeinotoimistolla on 1 momentissa tarkoitettu oikeus saada työnantajalta ne tiedot, jotka ovat välttämättömiä 14 d §:ssä säädetyn tietojenantovelvollisuuden täyttämiseksi.

14 d §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Kansaneläkelaitoksella ja työttömyyskassalla on velvollisuus ilmoittaa salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia ja luovutusta koskevien rajoitusten estämättä maksutta Työllisyysrahastolle seuraavat tiedot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvun 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettua työntekijästä:

- 1) nimi ja henkilötunnus;
- 2) työnantajan nimi;
- 3) tieto henkilön oikeudesta muutosturvakoulutukseen;
- 4) muutosturvarahan määrää koskevat tiedot;
- 5) työsuhteen alkamispäivä ja työhistorian pituutta koskevat muut tiedot;

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

6) irtisanomispäivä ja irtisanomisen peruste;

7) syy, jonka johdosta henkilöllä ei ole oikeutta muutosturvarahaan.

Työllisyysrahastolla on oikeus yhdistää ja käyttää tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja muutosturvamaksun määräämistä ja perimistä varten. Yhdistettyjä tietoja voidaan säilyttää siihen asti, kunnes mainittu tehtävä on suoritettu. Yhdistettyjä tietoja ei saa luovuttaa edelleen.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen on annettava Työllisyysrahastolle salassapitosäännösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä huhtikuun ja lokakuun loppuun mennessä tiedot työttömyysturvalain 9 luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitetuista lausunnoista.

14 e §

Muutosturvamaksun määrääminen eräissä tilanteissa

Jos yrityksessä tapahtuneen järjestelyn ilmeisenä tarkoituksena on ollut kiertää irtisanovan työnantajan muutosturvamaksua koskevia säännöksiä, Työllisyysrahasto voi määrätä muutosturvamaksun ennen mainittua järjestelyä vallinneen tilanteen mukaan.

Yrityksessä järjestelyjä tehneen työnantajan on esitettävä selvitys siitä, että järjestelyyn ei ole ryhdytty siinä tarkoituksessa, että yritys vapautuisi irtisanovan työnantajan muutosturvamaksusta. Jos tällaista selvitystä ei esitetä, Työllisyysrahaston on määrättävä maksu.

Pyytäessään selvitystä yrityksessä tapahtuneesta järjestelystä Työllisyysrahaston on ilmoitettava työnantajalle, että selvityksen antamatta jättäminen ei estä maksun määräämistä.

Jos irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu tulee perittäväksi tilanteissa, joissa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 5 a luvun 2 §:n 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitettulle työntekijälle ei ole maksettu muutosturvarahaa, Työllisyysrahasto määrittää muutosturvarahan perusteena olevan palkan noudattaen, mitä työttömyysturvalain 9 luvun 2 §:ssä säädetään.

14 f §

Päätöksen antaminen ja muutosturvamaksun periminen

Työllisyysrahasto antaa irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun määrästä kirjallisen päätöksen saatuaan tiedon muutosturvarahan maksamisesta Kansaneläkelaitokselta tai työttömyyskassalta tai tiedon oikeudesta koulutukseen työ- ja elinkeinotoimistolta. Ennen päätöksen antamista Työllisyysrahaston tulee varata työnantajalle mahdollisuus esittää kirjallinen pyyntö muutosturvamaksusta vapauttamiseksi sekä mahdollinen muutosturvamaksusta vapauttamiseen liittyvä selvitys.

Päätöksellä määrätty muutosturvamaksu saadaan periä ulosotossa ilman tuomiota siten kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään. Jos maksua ei suoriteta määräajassa, viivästymisajalta on suoritettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

14 g §

Muutosturvamaksun palauttaminen

Työllisyysrahasto palauttaa työnantajalle hakemuksesta irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun, jos työnantaja on irtisanomisaikana tai työsopimuslain (55/2001) 6 luvun 6 §:n mukaisena takaisinottoaikana tehnyt irtisanotun työntekijän kanssa toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen ja työntekijä on ollut sanotussa työssä vähintään vuoden.

Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun palautusta on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun hakemus olisi voitu 1 momentin nojalla aikaisintaan tehdä. Hakemuksen vireille tulo keskeyttää määräajan kulumisen. Palautettavaa muutosturvamaksua koskeva saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 ja 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisen katkeamisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika.

14 h §

Soveltaminen virkamiehiin

Mitä tässä luvussa säädetään työntekijöistä, sovelletaan myös valtion virkamiehiin ja kunnan tai hyvinvointialueen viranhaltijoihin.

18 §

Työttömyysvakuutusmaksujen määrä

Palkansaajan työttömyysvakuutusmaksu ja työnantajan keskimääräinen työttömyysvakuutusmaksu ovat yhtä suuret ennen työnantajan keskimääräiseen maksuun lisättävää muutosturvamaksun yleistä osaa. Palkansaajan ja työnantajan työttömyysvakuutusmaksujen muutokset jakautuvat tasan työnantajan keskimääräisen työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun kesken pois lukien se muutosturvamenon muutos, joka rahoitetaan muutosturvamaksun yleisellä osalla. Työnantajan keskimääräisessä maksussa otetaan huomioon myös omavastuumaksu. Työnantajan työttömyysvakuutusmaksu porrastetaan siten, että siihen osaan palkkasummasta, joka ei ylitä 2 197 500 euroa, kohdistuva maksu on neljäsosa siihen palkkasumman osaan kohdistuvasta maksusta, joka ylittää 2 197 500 euroa. Edellä mainittu neljäsosa ilmaistaan täysinä prosenttiyksikön sadasosina lähimpään viiteen sadasosaan pyöristettynä.

Työnantajan työttömyysvakuutusmaksun ja palkansaajan työttömyysvakuutusmaksun maksuprosentit sekä irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun määrittämisessä käytettävä kerroin säädetään kalenterivuodeksi kerrallaan. Työllisyysrahaston tulee tehdä seuraavan vuoden maksuja ja kerrointa koskeva esitys sosiaali- ja terveysministeriölle elokuun loppuun mennessä.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

8 luku

Maksuosuuksien siirto

23 a §

Muutosturvamaksun tilitys

Työllisyysrahasto tilittää muutosturvamaksun kertymästä Kansaneläkelaitokselle määrän, joka vastaa Kansaneläkelaitoksen maksamaa osuutta muutosturvarahoista.

Vuosittain tilitettävän määrän vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriö pyydettyään lausunnon Työllisyysrahastolta. Tilitettävää määrää voidaan tilitysvuoden aikana tarkistaa Kansaneläkelaitoksen tai sosiaali- ja terveysministeriön aloitteesta. Vuosittain tilitettävän määrän ylijäämä palautetaan Kansaneläkelaitoksen tilinpäätöksen vahvistamisen jälkeen sosiaali- ja terveysministeriölle, joka tilittää palautuneen määrän Työllisyysrahastolle.

24 §

Maksuvelvollisuus

Työttömyysturvan omavastuumaksun on velvollinen maksamaan 12 §:ssä tarkoitettu työnantaja sekä valtion kirjanpitoyksikkö ja liikelaitos, jonka irtisanomisvuotta edeltäneen vuoden työttömyysvakuutusmaksun perusteena ollut palkkasumma tai sitä vastaava valtion kirjanpitoyksikön tai liikelaitoksen palkkasumma on vähintään 2 197 500 euroa, jos:

1) työsuhteen irtisanomisesta tai työntekijän lomauttamisesta johtuva työttömyys jatkuu niin, että henkilölle syntyy oikeus työttömyysturvalain 6 luvun 9 §:n 1 momentin mukaisiin lisäpäiviin; tai

2) henkilöllä työsuhteen irtisanomisesta johtuva 62 vuoden iän täyttämisen jälkeen alkanut oikeus työttömyyspäivärahaan jatkuu hänen täytettyään 65 vuotta tai hän on alkanut saada vanhuuseläkettä 64 vuotta täytettyään ja työttömyyspäiväraha on jatkunut vanhuuseläkkeelle siirtymiseen saakka.

Työnantaja ei ole velvollinen maksamaan omavastuumaksua, jos:

1) työsuhde on päätynyt ennen kuin henkilö on täyttänyt 56 vuotta;

2) työsuhde on kestänyt alle kolme vuotta;

3) työsuhde on irtisanottu työsopimuslain 7 luvun 2 §:n perusteella tai purettu työsopimuslain 8 luvun 1 §:n perusteella työntekijästä johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä;

4) työntekijä on työsuhteen päättymisen jälkeen täyttänyt uudelleen työttömyysturvalain 5 luvun 3 §:ssä tarkoitetun työssäoloehdon muun kuin alun perin irtisanoneen työnantajan palveluksessa;

5) työntekijä on omasta aloitteestaan ja ilman työnantajan myötävaikutusta irtisanoutunut; tai

6) työntekijä on syntynyt vuonna 1965 tai sen jälkeen.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

24 a §

Omavastuumaksun määrä

Omavastuumaksun perusteena 24 §:n 1 momentin 1 kohdan tarkoittamissa tilanteissa on se etuusmenoa vastaava määrä, joka irtisanotulle tai lomautetulle työntekijälle tulisi ansiopäivärahan suuruisena maksettavaksi siitä lukien, kun hänen oikeutensa lisäpäiviin alkaa, siihen saakka, kunnes hän täyttää 65 vuotta, kuitenkin vähintään yhden vuoden etuusmenoa vastaava määrä.

Omavastuumaksun perusteena 24 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuissa tilanteissa on se ansiopäivärahan suuruista etuusmenoa vastaava määrä, jolta ajalta irtisanotulle työntekijälle on maksettu työttömyysetuutta työsuhteen päättymisestä siihen saakka, kunnes hän täyttää 65 vuotta.

---

24 b §

Omavastuumaksun periminen ja palauttaminen

Omavastuumaksu peritään 24 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaisesti lisäpäiväoikeuden alkaessa ja 24 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti irtisanotun työntekijän täytettyä 65 vuotta.

---

24 e §

Velvollisuus tietojen antamiseen

Finanssivalvonnan ja Kansaneläkelaitoksen on annettava Työllisyysrahastolle salassapitosäännösten ja muiden tiedon luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä:

---

2) huhtikuun loppuun mennessä henkilötunnus ja työttömyyskassan numero niistä edellisen kalenterivuoden aikana 65 vuotta täyttäneistä henkilöistä, jotka ovat saaneet työttömyyspäivärahaa 65 vuotta täytettyään ja joiden oikeus työttömyysturvalain mukaisiin lisäpäiviin ei ole alkanut ennen 65 vuoden täyttämistä.

---

24 g §

Muutoksenhakuoikeus

Muutoksenhaussa Työllisyysrahaston antamaan päätökseen noudatetaan soveltuvin osin, mitä työttömyysturvalain 12 luvun 1 §:n 2 momentissa sekä 4 ja 5—7 §:ssä säädetään. Lisäksi muutoksenhaussa Työllisyysrahaston tämän lain 14 f ja 24 c §:n perusteella antamaan päätökseen noudatetaan mitä työttömyysturvalain 12 luvun 8 §:ssä säädetään.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

26 §

Maksujen vanhentuminen

Lisäpäivien omavastuumaksun määrästä ei voi antaa päätöstä sen jälkeen, kun viisi vuotta on kulunut omavastuumaksun perimiselle 24 b §:n 1 tai 2 momentissa säädetystä ajankohdasta. Irtisanovan työnantajan muutosturvamaksun määrästä ei voi antaa päätöstä sen jälkeen, kun viisi vuotta on kulunut työntekijän irtisanomisesta.

---

26 d §

Asiakirjojen säilyttäminen

Työllisyysrahaston on säilytettävä tämän lain mukaisten etuuksien rahoituksen järjestämiseen, työttömyysvakuutusmaksuihin, muutosturvamaksuihin ja omavastuumaksuihin liittyvät asiakirjat siten kuin arkistolaissa (831/1994) säädetään. Jos arkistolaitos ei ole määrännyt säilytettäväksi edellä tarkoitettuja asiakirjoja pysyvästi, Työllisyysrahaston on säilytettävä:

- 1) työttömyysvakuutusmaksujen määräämisen kannalta tarpeelliset asiakirjat 10 vuotta vakuutusvuotta seuraavan vuoden alusta lukien;
  - 2) 14 a §:n mukaisen muutosturvamaksun määräämisen kannalta tarpeelliset asiakirjat 10 vuoden ajan päätöksen antamista seuraavan kalenterivuoden lopusta lukien;
  - 3) omavastuumaksun määräämisen kannalta tarpeelliset asiakirjat sen vuoden loppuun, jona tämän lain 24 §:ssä tarkoitettu henkilö täyttää 75 vuotta;
  - 4) työttömyysvakuutusmaksujen, muutosturvamaksujen ja omavastuumaksujen perinnän kannalta tarpeelliset asiakirjat perinnän päättymiseen ja viisi sen jälkeistä kalenterivuotta;
  - 5) valitusasiaa koskevat asiakirjat 10 vuotta, jollei niitä ole 1—4 kohdan mukaan säilytettävä tätä pidempää aikaa;
  - 6) työttömyysvakuutusrekisteriin merkityt, henkilötietoja koskevat tiedot 5 vuotta, jollei niitä 1—5 kohdasta johtuen ole säilytettävä tätä pidempää aikaa.
-

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 14 b § ja 18 § tulevat kuitenkin voimaan 1 päivänä elokuuta 2022.

Työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksusta vähennetään samasta työntekijästä aiemmin maksettu irtisanovan työnantajan muutosturvamaksu.

Ennen vuotta 1963 syntyneestä työntekijästä maksettavaan omavastuumaksuun sovelletaan lain 8 a luvun mukaisia työnantajan työttömyysturvan omavastuumaksua koskevia säännöksiä sellaisina kuin ne ovat voimassa tämän lain voimaan tullessa.

11.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 13 §:n 1 momentin 23 kohta, sellaisena kuin se on laissa 22/2022, seuraavasti:

13 §

Tiedon käyttäjien oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä

Tulorekisteriyksikkö välittää ja luovuttaa tulorekisterin tietoja, jotka tiedon käyttäjä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan suorituksen maksajalta tai toiselta tiedon käyttäjältä, seuraavasti:

23) työ- ja elinkeinotoimistolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselle julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetyn palkkatuen, starttirahan ja muutosturvakoulutuksen sekä palkkaturvalain (866/1998), merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) ja rekrytointitukikoelusta annetun lain (20/2022) toimeenpanoa varten;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

12.

Laki

tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan tulotietojärjestelmästä annetun lain (53/2018) 13 §:n 1 momentin 23 kohta, sellaisena kuin se on laissa 176/2019 seuraavasti:

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

13 §

Tiedon käyttäjien oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä

Tulorekisteriyksikkö välittää ja luovuttaa tulorekisterin tietoja, jotka tiedon käyttäjä on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeutettu muun lain nojalla saamaan suorituksen maksajalta tai toiselta tiedon käyttäjältä, seuraavasti:

23) työ- ja elinkeinotoimistolle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskukselle julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa säädetyn palkkatuen, starttirahan ja muutosturvakoulutuksen sekä palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) toimeenpanoa varten;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____ .

Valiokunnan lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa tarkasti lisäpäiväoikeuden asteittaisen poistamisen ja alaikärajan nostamisen sekä muutosturvaan tehtyjen muutosten vaikutuksia 55 vuotta täyttäneiden työllisyyden kehittymiseen sekä antaa työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle edellä mainituista seikoista selvityksen vuoden 2024 loppuun mennessä.

Helsingissä 17.6.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Mia Laiho kok
jäsen Kim Berg sd
jäsen Kaisa Juuso ps
jäsen Arja Juvonen ps
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Noora Koponen vihr
jäsen Terhi Koulumies kok
jäsen Hanna-Leena Mattila kesk
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Heidi Viljanen sd
jäsen Sofia Virta vihr
varajäsen Aino-Kaisa Pekonen vas

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Sanna Pekkarinen

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp
Vastalause /ps

Vastalause

Perustelut

Yleistä

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että yli 55-vuotiaiden työttömyys ja erityisesti työuransa loppupuolella olevien työntekijöiden irtisanominen on vakava yhteiskunnallinen ongelma, johon yhteiskunnan on syytä puuttua, jotta työllisyystavoitteisiin sekä tavoitteisiin työurien pidentämisestä voidaan päästä. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä kuitenkin katsoo, että hallituksen valitsemat keinot ovat vääriä ja tehottomia ja johtavat todennäköisemmin yli 55-vuotiaiden työttömien toimeentulon heikkenemiseen ilman, että heidän mahdollisuutensa työllistyä uudestaan paranisivat oleellisesti.

Lisäpäivöoikeuksien poistaminen

Asiantuntijakuulemisissa kuullut SAK, STTK ja Työttömien Keskusjärjestö ovat vastustaneet työttömyysturvan lisäpäivien poistamista pitäen sitä selvänä heikennyksenä työttömien toimeentuloturvaan. SAK muistuttaa, että muutosturvakoulutus vahvistaa palveluita irtisanomistilanteissa, mutta ei helpota tilannetta työttömyyden pitkittyessä, ja siksi yli 55-vuotialle suunnattu muutosturvakokonaisuus on näin lisäpäivien tilalle laiha lohtu. SAK:n mukaan aiempien työttömyysturvan lisäpäivien ikärajojen korottaminen ei automaattisesti tarkoita, että lisäpäivien poistaminen kokonaan saa aikaan arvioidut työllisyysvaikutukset. Sen sijaan lisäpäivien poisto voi johtaa entistä useampien ikääntyvien työttömien putoamiseen ansiosidonnaiselta työttömyysturvalta työmarkkinatuella. Tämä tarkoittaa käytännössä valtion rahoitusosuuden lisääntymistä sekä työmarkkinatuen, asumistuen ja toimeentulotuen käytön kasvua, mikä esityksen tavoitteen vastaisesti kasvattaa julkisia menoja.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä jakaa esitetyn huolen ja huomauttaa, että lisäpäivien poistuminen vaikuttaa ihmisiin eri tavoin asuinpaikasta riippuen: työllistyminen on usein helpompaa kasvukeskuksissa kuin kasvukeskusten ulkopuolella. Työuran loppupäässä työttömiksi jääneillä voi olla vaikeuksia löytää uutta työtä riippumatta työntekijän omasta aktiivisuudesta, ja lisäpäivillä on ollut suuri vaikutus ikääntyvien pitkäaikaistyöttömien toimeentulon turvaamisessa silloin, kun uudelleentyöllistyminen ei monista yrityksistä huolimatta onnistu. Ne, jotka eivät työllisty uudelleen, kärsivät taloudellisesti lisäpäivien menetyksestä. Muutosesityksen johdosta kuntien kustannukset tulevat kasvamaan sekä toimeentulotuen perusosan rahoituksen että velvoite-työllistämisen kautta. Esityksen mukaan työllisyyden kasvun ja sen lähteiden ennustaminen on vaikeaa, joten kuntien talouden vaikutuksia koskeviin arvioihin liittyy merkittäviä epävarmuustekijöitä.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä jakaa SAK:n, STTK:n ja Työttömien Keskusjärjestön esittämät arviot ja vastustaa työttömyysturvan lisäpäivien poistamista toimenpiteenä, jolla ei ole arvioitavissa olevaa hyötyä yli 55-vuotiaiden työttömien työllistymiseen mutta joka tulee heikentämään heidän toimeentuloaan merkittävästi.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp
Vastalause /ps

Muutosturva

Hallituksen esityksessä ehdotetaan uutta muutosturvakokonaisuutta 55 vuotta täyttäneelle henkilölle, joka on irtisanottu taloudellisella tai tuotannollisella irtisanomisperusteella hänen oltuaan saman työnantajan palveluksessa viisi vuotta. Kokonaisuus muodostuu yhden kuukauden palkkaa vastaavasta muutosturvarahasta ja arvoltaan kahden kuukauden palkkaa vastaavasta muutosturvakoulutuksesta.

Esityksen mukaan muutosturvakoulutuksen arvo voi olla enintään yhtä suuri kuin irtisanotun henkilön kahden kuukauden palkkaa vastaava summa ja koulutuksen enimmäispituus kuusi kuukautta. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä huomauttaa, että koulutusten hankinta ja tarjoaminen tulee olemaan haasteellista, koska samantyyppistä koulutusta tarvitsevien työnhakijoiden palkat riittävät eripituisiin koulutuksiin, ja tästä syystä valiokunnan asiantuntijakuulemisissa onkin esitetty parempana vaihtoehtona muutosturvakoulutuksen kustannusten sitomista palkansaajien keskimääräiseen mediaanipalkkaan. Työttömien Keskusjärjestön mukaan tällöin matalapalkka-alojen työntekijöiden saama muutosturvakoulutus ei olisi laadullisesti heikompaa tai muita työntekijöitä suppeampaa. Kuntatyönantajien mukaan ehdotukset koulutuksen kestosta ja siällöstä rajaavat pois monia työllistymistä edistäviä vaihtoehtoja.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä korostaa, että hankittavan koulutuksen tulisi ensisijaisesti vastata irtisanotun henkilön esittämiä, hänen ammatillisen osaamisensa kehittämisen ja tulevan työllistymisensä kannalta oleellisia tavoitteita ja toiveita. Tästä näkökulmasta olisi perusteltua, että muutosturvakoulutuksena voitaisiin rahoittaa myös tutkintoon tähtäävää opiskelua.

Esityksessä irtisanovalle työnantajalle kohdistettava muutosturvamaksu tulee olemaan pienempi kuin nykyinen lisäpäiviin liittyvä omavastuumaksu. Työnantajan koko otettaisiin omavastuumaksua vastaavalla tavalla huomioon maksua määriteltäessä, mikä tarkoittaisi, ettei maksua määrättäisi pienille työnantajille ollenkaan. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää todennäköisenä, ettei nykyistä pienempi omavastuumaksu johda siihen, että 55 vuotta täyttäneitä työntekijöitä irtisanottaisiin nykyistä vähemmän, vaan vaikutus on todennäköisemmin päinvastainen. Esityksen perusteluissakin todetaan, että "nykyistä lisäpäivien rahoitukseen kohdistuvaa irtisanovan työnantajan omavastuumaksua on arvioitu, ja suurempien yritysten kohdalla irtisanomiskustannusten nousu vähensi siirtymiä työttömyyteen". Nyt hallitus kuitenkin on päättänyt toimia tutkimustiedon vastaisesti. Mikäli esitetty lainsäädäntö tulee voimaan, työnantajat tulevat säästämään keskimäärin noin puolet entisestä omavastuumaksusta. Muutosturvapaketti on heikennys nykytilanteeseen verrattuna myös sen käyttöalan rajauksen suhteen: muutosturvan pariin pääsisi vain, jos on irtisanottu tuotannollis-taloudellisista syistä, kun eläkeputkeen on päässyt kaikissa tapauksissa.

Hallituksen esityksen mukaan muutosturvapaketti vahvistaisi työllisyyttä noin 400 työllisellä. Muutosturvapaketin vaikutukset viranomaistyöhön ovat huomattavat. Onkin syytä tarkastella muutosturvapaketin tosiasiallisia vaikutuksia tilanteessa, jossa sen ennakoitukin vaikutukset ovat vain noin 400 työllistä, jonka saavuttaminen on epätodennäköistä. Lain voimaantulon jälkeen olisi syytä arvioida muutosturvapaketin tosiasiallinen työllisyysvaikutus sekä paketin tosiasiallinen viranomaistehtäviä lisäävä vaikutus. On myös syytä huomata, että muutosturvapakettiin käytetyt resurssit ovat työvoimapalveluiden toiminnasta pois, ja mikäli samat resurssit voitai-

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp
Vastalause /ps

siin käyttää muihin palveluihin paremmin työllisyysvaikutuksien, niiden käyttäminen muutosturvapakettin toteuttamiseen on yhteiskunnallisesti järjetöntä.

Edellä esitetyn perusteella perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että muutosturvapakettin hyödyt ovat hyvin vähäiset, jos niitä on ylipäänsä lainkaan, mutta on todennäköistä, että sen järjestäminen vie tarpeettomasti sellaisia työvoimaviranomaisten resursseja, jotka olisi mahdollista käyttää työllisyyden edistämisen kannalta paremminkin. Tähtäkään osin hallituksen esitys ei todennäköisesti tule täyttämään sille asetettuja tavoitteita.

Mahdollisuus osa-aikatyöhön ja työssä jaksaminen

Esityksessä ehdotetaan työssä jaksamisen tueksi 55 vuotta täyttäneille, saman työnantajan palveluksessa kolme vuotta olleille työntekijöille mahdollisuutta siirtyä halutessaan osa-aikatyöhön. Velvollisuutta osa-aikatyön järjestämiseen ei kuitenkaan ole, jos se ei ole työn järjestelyihin liittyvistä syistä mahdollista. Työttömyysturvalaissa tarkoitettujen työttömyysetuuksien perusteita ei myöskään muutettaisi, jolloin työajan oma-aloitteisen lyhentämisen perusteella ei jatkossakaan voitaisi maksaa soviteltua työttömyysetuutta. Myös muiden osittaisen työskentelyn perusteella myönnettävien etuuksien edellytykset säilyisivät ennallaan, eikä niihin tilanteisiin, joissa etuutta ei voida nykyisin myöntää, myöskään esitetä uutta etuutta. Kyse olisi siis omakustanteisesta työajan lyhentämisestä, ja työajan lyhentäminen myös pienentää tulevaa eläkettä.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää todennäköisenä, että mahdollisuutta osa-aikatyöhön siirtymisestä tuskin käytettäisiin kovin laajalti yhtäältä, koska työnantajalla ei ole velvollisuutta järjestää mahdollisuutta työntekijän niin halutessa. Toisaalta esitys ei mahdollista osa-aikatyöhön siirtymistä silloinkaan, kun työnantajan puolesta se olisi mahdollista ja se olisi työntekijän työssäjaksamisen kannalta tarpeellista, mikäli työntekijän palkka muodostuisi niin pieneksi, ettei se riittäisi hänen toimeentulonsa turvaamiseen. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä ei tästä syystä pidä todennäköisenä, että esitys saavuttaisi tähtäkään osin sille asetettuja tavoitteita. Tästä huolimatta mahdollisuus siirtyä osa-aikatyöhön voisi kuitenkin joissakin tapauksissa edistää työntekijöiden työssä jaksamista.

Kuntien velvollisuus velvoitetyöllistämiseen

Lisäpäiviin oikeutetut henkilöt eivät ole olleet aiemmin kunnan lakisääteisen velvoitetyöllistämisen piirissä, koska nämä ovat saaneet edelleen työttömyyspäivärahaa. Esityksessä puuttuu vaikutuksista viranomaisten toimintaan arvio siitä, millaisia vaikutuksia velvoitetyöllistämällä on kuntiin, kun kunnan on järjestettävä työntekomahdollisuus kuuden kuukauden ajaksi. Työntekomahdollisuus tulee järjestää siten, että henkilö voi aloittaa työn työttömyyspäivärahan enimmäisajan täytyessä. Järjestettävän työn tulee olla alan säännöllisen työajan mukaista kokoaikatyötä. Työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä saavalle tulee järjestää hänen työkykyään vastaava työsäoloehdon täyttävää osa-aikatyötä.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että mikäli aiemmin lisäpäiviin oikeutetut henkilöt siirretään kuntien lakisääteisen velvoitetyöllistämisen piiriin, ehdotettu muutos on verrattavissa kunnille annettavaan uuteen tehtävään, johon kunnille on osoitettava 100 %:n rahoitus.

Valiokunnan mietintö StVM 13/2022 vp
Vastalause /ps

Lopuksi

Edellä mainituin perustein perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että hallituksen esityksen mukaisilla lainsäädäntötoimenpiteillä ei saavuteta sille asetettuja tavoitteita, mutta se heikentää merkittävästi yli 55-vuotiaiden työttömien toimeentuloa, ei edistä heidän työllistymistään, saattaa pahimmillaan jopa laskea työnantajien kynnystä nykyisellään työttömyysturvan lisäpäiviin oikeutettujen työntekijöiden irtisanomiseen ja joka tapauksessa johtaisi työttömyyspalveluiden resurssien tehottomaan käyttöön. Mikäli muutosturvamalli toteutetaan sen sijaan, että irtisanovalle työnantajalle irtisanomisesta aiheutuvia kustannuksia laskettaisiin, kustannusvastuun muutosturvakustannusten rahoituksesta tulisi olla yksinomaan irtisanovalle työnantajalla. Edellä esitetyin perustein perussuomalaisten valiokuntaryhmä ehdottaa, että esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hylätään.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hylätään ja

että hyväksytään yksi lausuma. (*Vastalauseen lausumaehdotus*)

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää keinoja, joilla työnantajia kannustetaan kehittämään palveluksessaan olevien työntekijöiden osaamista heidän työuransa aikana siten, että työurat saman työnantajan palveluksessa pitenevät sen sijaan, että työntekijöitä irtisanoetaan heidän työuransa loppupuolella.

Helsingissä 17.6.2022

Arja Juvonen ps
Kaisa Juuso ps
Minna Reijonen ps